

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора,
Юринець Зорини Володимирівни
на дисертаційну роботу

Терлецької Вікторії Олександрівни

«ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ВЕНЧУРНИХ СТРУКТУР В УМОВАХ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами, планами і темами

Венчурне підприємництво є важливою складовою економіки України, що розвивається шляхом венчурного фінансування на прикладі розвинених країн світу. На сьогодні в національній економіці функціонують венчурні структури, проте їх роль є незначною. Вагому частку венчурних фондів становлять інвестиції у сферу нерухомості та будівництва. Основна причина полягає в тому, що справжня мета їх створення – не фінансування інноваційних проєктів, а реалізація різних схем управління власністю і мінімізація податків власників капіталу шляхом використання податкових переваг, які надані інститутам спільного інвестування законодавством України. У цей момент державне регулювання венчурного підприємництва обмежується лише контролем процедур їх створення та збору звітності про їхню діяльність. Водночас така звітність досить часто має формальний характер і не дає змоги уповноваженим органам влади реально відстежувати результати та належним чином впливати на діяльність відповідних підприємницьких структур.

Вирішальну роль у розвитку венчурної індустрії Америки та Європи відіграли заходи державної політики зі створення сприятливих умов розвитку венчурних структур. Уряд Голландії гарантує покриття половини збитків, пов'язаних з венчурними інвестиціями. Венчурні фонди Великої Британії отримують третину інвестиційного капіталу в пенсійних фондах, які мають пільговий режим оподаткування. Таке цілеспрямоване державне втручання забезпечило швидкий розвиток венчурної індустрії в західноєвропейських країнах. Якщо на початку 1980-х рр. Західна Європа значно поступалася США за загальним обсягом венчурного капіталу, то у 1990-х рр. – їх випередила. В Ізраїлі та Фінляндії технологічна революція відбулася частково завдяки тому, що уряди зробили ставку на венчурний розвиток промисловості, і були створені умови для прямих інвестицій у сміливі інноваційні проєкти. За фінансової підтримки з боку венчурного капіталу почали розвиток такі технології й галузі, як мікропроцесори, ПК, гена інженерія. Яскравими прикладами вдалих венчурних проєктів є AOL, Apple, Cisco, Compaq, e-Bay, Google, HP, Intel, Microsoft, Sun Microsystems, Yahoo!, інвестори яких отримали прибутки в мільярди доларів.

Позитивний зарубіжний досвід державного сприяння розвитку венчурного бізнесу в сучасній українській практиці ухвалення державно-управлінських рішень не застосовується в повному обсязі. В Україні класичні, з точки зору їхньої природи та функцій, інвестиційні фонди почали створюватись після

ухвалення у 2001 р. Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», тому венчурне підприємництво перебуває на стадії зародження.

Вищевказане підтверджує актуальність теми дисертаційної роботи, оскільки на сьогодні першочерговим завданням є розроблення механізму формування та функціонування венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності.

Дисертаційна робота виконувалась у відповідності до затверджених планів комплексних науково-дослідних робіт Національного університету «Львівська політехніка». Дослідження виконане в межах науково-дослідної роботи кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» «Розвиток промислового потенціалу в умовах активізації міжнародної економічної діяльності» (номер державної реєстрації: 0119U100039). Особистий внесок автора полягає в удосконаленні науково-методичного підґрунтя визначення змісту венчурної діяльності, її видів, елементів венчурної структури, типології видів венчурної структури та суб'єктів венчурного підприємництва (довідка про впровадження від 02.03.2023 р.).

Теоретико-методичні підходи та практичні рекомендації для формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності підтверджують істотне значення для розвитку базових положень економічної науки і відповідають паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації та їх достовірність

Поглиблене вивчення змісту дисертації, реферату та наукових публікацій автора дозволило підтвердити, що основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертаційній роботі Терлецької В.О. логічні, послідовні, достовірні, достатньо обґрунтовані, чітко пояснені та не суперечать усталеним теоретичним підходам.

Основні положення дисертації, авторські підходи, висновки та наведені рекомендації, які змістовно розкриті в дисертації Терлецької В.О. засновані на сучасних теоретичних і методологічних підходах до визначення формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності та застосуванні відповідних наукових методів.

Теоретичні положення, практичні рекомендації та прикладні аспекти ґрунтуються на використанні сукупності загальнонаукових принципів, прийомів та методів, зокрема: загальнотеоретичних, специфічних, міждисциплінарних, порівняльного аналізу – для визначення сутності венчурної бізнес-структури та понять, пов'язаних з венчурною діяльністю, досвіду формування та функціонування венчурних структур та стану ринку венчурного капіталу в Україні, підходів науковців до трактування поняття «розвиток організації», підходів до окреслення типології видів венчурної структури, типології видів суб'єктів венчурного підприємництва, а також формування інструментарію оцінювання розвитку венчурної структури за її структурними елементами на основі концепції сталого розвитку за сферами венчурної діяльності; статистичного аналізу – для дослідження стану і динаміки діяльності

підприємств, аналізування діяльності венчурних структур щодо забезпечення інноваційного розвитку підприємств, системи бізнес-аналітики розвитку венчурної діяльності, оцінювання діяльності венчурних структур у багатовимірному ознаковому просторі, побудови моделей і використанні методів прогнозування розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності; економетричного моделювання – для побудови регресійних багатофакторних моделей венчурної діяльності; методи штучного інтелекту – для прогнозування розвитку сфер венчурної діяльності; метод таксономічного аналізу – для оцінювання діяльності венчурних структур у багатовимірному ознаковому просторі; темповий метод – для побудови моделі системного оцінювання розвитку венчурної структури; методи та прийоми графічного та табличного відображення – для наочного відображення теоретичних і методичного результатів дослідження; абстрактно-логічний метод – для розроблення та формування теоретичних узагальнень та висновків дисертаційного дослідження.

Одержані за результатами дисертаційного дослідження наукові положення, висновки і рекомендації ґрунтуються на глибокому вивченні міжнародних рекомендацій та стандартів за окресленою проблематикою, наукових дослідженнях та практичних рекомендаціях українських та закордонних вчених та фахівців з питань венчурної діяльності, законах України та Європейського Союзу, нормативно-правових актах, які стосуються різних сфер розвитку венчурних структур, аналітичних матеріалах державних та міжнародних статистичних організацій, даних статистичної звітності венчурних структур, а також на результатах власних досліджень автора, що дозволило дисертантці розробити та представити науково обґрунтовані теоретичні, науково-методичні та прикладні аспекти формування та розвитку венчурних структур. Висновки дисертаційної роботи є обґрунтованими та аргументованими, дослідження визначається оригінальністю підходів до їх вирішення.

3. Структура та зміст дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Терлецької В.О. є завершеним науковим дослідженням, виконаним на належному рівні, державною мовою, основні положення достовірні, а елементи наукової новизни обґрунтовано й доведено до рівня практичного застосування. Стиль викладення відповідає вимогам, що висуваються до докторських дисертацій. Структура роботи – логічна й гармонійна. Дисертація складається із анотації, вступу, п'яти розділів із узагальненими висновками за ними, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, сформовано мету, завдання, предмет, об'єкт, методи дослідження, викладено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, вказано особистий внесок здобувача та представлено інформацію про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі розкрито економічну сутність, методологічний базис, особливості діяльності та значення венчурних структур на мікро та макрорівні, визначено, систематизовано та охарактеризовано типи венчурних структур,

наведено кращі практики формування та функціонування венчурних структур, досліджено стан ринку венчурного капіталу в Україні.

Автором розроблено підхід, за яким венчурна структура розглядається як бізнес-утворення двоїстої сутності – суб'єкт та колективне об'єднання суб'єктів венчурного підприємництва, діяльність яких підпорядкована державним регуляторам з метою досягнення спільної мети – забезпечення сталого соціально-економічного розвитку національної економіки шляхом активізації інноваційної діяльності (с. 49, 56-58). Представлено зміст венчурної діяльності, види венчурної діяльності, елементи венчурної структури, типологію видів венчурних структур, типологію видів венчурних інноваційних підприємств, що дало змогу конкретизувати змістове та функціональне наповнення базових понять з метою їх однозначного тлумачення та консенсусного сприйняття (с. 82-93, с. 97-98). Розроблено положення, відповідно до якого основним структуроформуючим елементом венчурного підприємництва вважається інноваційна сфера, яка актуалізує інноваційний напрям розвитку національної економіки у злагодженій взаємодії з іншими сферами венчурної діяльності (управлінською, фінансовою, комерційною), що вказує на характерну особливість здійснення венчурної діяльності, та системно охоплює функціонування венчурної структури («будинок інновацій») (рис. 1.14, с. 80, с. 80-98).

У другому розділі досліджено чинники впливу на діяльність та розвиток венчурних структур, побудовано типологію чинників впливу на формування і розвиток венчурної структури, представлено концептуальні основи формування венчурних структур та теоретичний базис концептуальної моделі розвитку венчурних структур.

Представлено типологію чинників впливу на формування і розвиток венчурної структури за типологічними ознаками (с. 132-134), обґрунтовано врахування безпосередньої чи прихованої дії низки чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Запропоновано підхід для дослідження чинників впливу на формування та функціонування венчурної структури (у широкому розумінні) (с. 137-142). Значну увагу приділено удосконаленій концептуальній моделі формування венчурної структури, яка ґрунтується на основних системоутворюючих вимогах, охоплює технологію формування венчурних структур, що опирається на принципи формування; мету, місію і цілі формування; програму та напрями розвитку; способи інвестування активів; форми організації венчурного підприємництва; функції; типи венчурних структур; види венчурного підприємництва; постулати діяльності; інструменти венчурної діяльності; моделі формування, а також джерела формування венчурного капіталу; суб'єкти венчурної діяльності; напрями інвестування та структуру інвестицій; об'єкти венчурної діяльності, що відображає особливості функціонування венчурних структур і забезпечує досягнення інтересів сторін взаємодії (с. 144-169). Удосконалено метод оцінювання розвитку венчурної структури, який ґрунтується на аналізованні сфер венчурної діяльності (управлінської, фінансової, інноваційної та комерційної) за інтегральними показниками, що дає змогу оцінити економічну, соціальну та екологічну складові розвитку венчурної структури (с. 199-203, с. 216-222).

У третьому розділі наведено методичні положення з аналізування діяльності венчурних структур для інноваційного розвитку національної економіки, охарактеризовано та проаналізовано стан і динаміку інноваційної діяльності та здійснено аналізування діяльності венчурних структур щодо забезпечення інноваційного розвитку національної економіки.

Охарактеризовано венчурну діяльність в економічному просторі України та наведено її особливості, що виявлені у процесі дослідження (с. 261-285). Проаналізовано стан та динаміку функціонування ринку електромобілів в Україні для інноваційного розвитку, наведено характеристику ринку (с. 229-260).

У четвертому розділі здійснено бізнес-аналітику розвитку венчурної діяльності, проведено оцінювання діяльності венчурних структур у багатовимірному ознаковому просторі, наведено моделі і методи прогнозування розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності.

Дисертанткою розвинуто систему бізнес-аналізу венчурної діяльності в умовах активізації інноваційних перетворень національної економіки, в основу якої покладено засоби дослідження стану та передбачення майбутніх змін венчурної діяльності на основі органічного поєднання загальних методів і моделей статистичного аналізу та економетричного моделювання із спеціальними інструментами оцінювання результатів функціонування венчурної структури, що дає змогу здійснити прогнозування її розвитку в умовах обмеженої інформаційної визначеності (с. 289-299). Набув подальшого розвитку підхід зі встановлення та оцінювання розвитку венчурної структури на основі розрахунку відстані від уявного об'єкта з оптимальними (еталонними) характеристиками з використанням засобів таксономічного аналізу як інструменту часового і просторового рангування, що дає можливість упорядкувати сукупність багатовимірних об'єктів шляхом встановлення їх відстані від уявного об'єкта з оптимальними (еталонними) характеристиками (с. 300-308) та здійснено його апробацію. Удосконалено підхід до виявлення закономірностей зміни критеріїв венчурної діяльності, який поєднує можливості формальних методів статистичного аналізу і моделювання, економетричного моделювання, дослідження операцій з можливостями якісних методів бізнес-аналізування і прогнозування (експертних, штучних нейронних мереж), а також передбачає доцільність застосування нелінійних трендових моделей для забезпечення повноти та об'єктивності дослідження венчурної діяльності з урахуванням характеру зміни інноваційних, економічних, фінансових процесів комерціалізації інноваційної продукції (с. 312-321, с. 501-502). Побудовано моделі прогнозування розвитку сфер венчурної діяльності (с. 511-512).

Заслугове на увагу побудована модель системного оцінювання розвитку венчурної структури, в якій інтегрально відображено умови активізації інноваційної та поступальної зміни фінансової, а також комерційної сфери венчурної діяльності з урахуванням індикаторів інноваційного розвитку макроекономічної системи, що дає змогу отримати розширену оцінку стану і спроможності її розвитку (с. 309-312) та проведено її апробацію.

У п'ятому розділі розроблено інструменти забезпечення розвитку венчурних структур, побудовано модель забезпечення розвитку венчурних структур та наведено розроблені інструменти формування портфелю венчурних

інвестицій. Удосконалено метод формування та забезпечення функціонування венчурної структури за модифікованою багатокритеріальною оптимізаційною моделлю в умовах сталого розвитку, що, на відміну від існуючих, представлена функціями мети у цих напрямках, спирається на сформовані автором концептуальні положення щодо умов функціонування венчурних структур на прикладі ринку електромобілів для цілей розвитку зеленої економіки та концептуальні припущення для фондового, споживчого ринку і сфери довілля та описує взаємодію суб'єктів ринкової економіки (с. 364-368). Удосконалено модель формування портфелю активів суб'єктів венчурного підприємництва, яка, на відміну від класичної моделі Г. Марковіца, є двокроковою і багатокритеріальною, що дає змогу послідовно деталізувати оптимальну структуру венчурних активів, враховуючи інтереси основних стейкхолдерів процесу активізації інноваційного розвитку національної економіки, зокрема, суспільства та суб'єктів підприємницької діяльності (с. 369-381).

Отже, дисертаційна робота є завершеною науковою працею, де змістовно та логічно висвітлено проблеми та запропоновано напрями їх вирішення в межах національного господарства, що функціонує в ресурсних обмеженнях.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Науковим доробком дисертантки став значний перелік результатів теоретичного, методичного та практичного характеру, серед яких найбільш суттєвими та такими, що розроблено вперше, є такі: модель системного оцінювання розвитку венчурної структури, в якій інтегрально відображено умови активізації інноваційної та поступальної зміни фінансової, а також комерційної сфери венчурної діяльності з урахуванням індикаторів інноваційного розвитку макроекономічної системи; підхід, за яким венчурна структура розглядається як бізнес-утворення двоїстої сутності – суб'єкт та колективне об'єднання суб'єктів венчурного підприємництва, діяльність яких підпорядкована державним регуляторам з метою досягнення спільної мети – забезпечення соціально-економічного розвитку національної економіки шляхом активізації інноваційної діяльності; положення, відповідно до якого основним структуроформуючим елементом венчурного підприємництва вважається інноваційна сфера, що актуалізує інноваційний напрям розвитку національної економіки у злагодженій взаємодії з іншими сферами венчурної діяльності (управлінською, фінансовою, комерційною).

Наукова новизна результатів дослідження полягає також в удосконаленні:

- моделі формування портфелю активів суб'єктів венчурного підприємництва, яка, на відміну від класичної моделі Г. Марковіца, є двокроковою і багатокритеріальною, що дозволяє послідовно деталізувати оптимальну структуру венчурних активів, враховуючи інтереси основних стейкхолдерів процесу активізації інноваційного розвитку національної економіки, зокрема, суспільства та суб'єктів підприємницької діяльності (с. 369-381);

- методу формування та забезпечення функціонування венчурної структури за модифікованою багатокритеріальною оптимізаційною моделлю в умовах сталого розвитку (економіка, екологія та соціум), що, на відміну від існуючих,

представлена функціями мети у цих напрямках, спирається на сформовані автором концептуальні положення щодо умов функціонування венчурних структур на прикладі ринку електромобілів для цілей розвитку зеленої економіки та концептуальні припущення для фондового, споживчого ринку і сфери довілля та описує взаємодію суб'єктів ринкової економіки (с. 364-368);

- підходу до виявлення закономірностей зміни критеріїв венчурної діяльності, який, на відміну від існуючих, поєднує можливості формальних методів статистичного аналізу і моделювання, економетричного моделювання, дослідження операцій з можливостями якісних методів бізнес-аналізування і прогнозування (експертних, штучних нейронних мереж), а також передбачає доцільність застосування нелінійних трендових моделей для забезпечення повноти та об'єктивності дослідження венчурної діяльності з урахуванням характеру зміни інноваційних, економічних, фінансових і процесів комерціалізації інноваційної продукції (с. 313-322).

- концептуальної моделі формування венчурної структури, яка, на відміну від існуючих, базується на основних системоутворюючих вимогах, охоплює технологію формування венчурних структур, що опирається на принципи формування; мету, місію і цілі формування; програму та напрями розвитку; способи інвестування активів; форми організації венчурного підприємництва; функції; типи венчурних структур; види венчурного підприємництва; постулати діяльності; інструменти венчурної діяльності; моделі формування, а також джерела формування венчурного капіталу; суб'єкти венчурної діяльності; напрями інвестування та структуру інвестицій; об'єкти венчурної діяльності, що дозволяє виявити особливості функціонування венчурних структур і забезпечує досягнення інтересів сторін взаємодії (с. 144-169);

- методу оцінювання розвитку венчурної структури, який, на відміну від існуючих, базується на аналізуванні сфер венчурної діяльності (управлінської, фінансової, інноваційної та комерційної) за інтегральними показниками, що дає змогу оцінити економічну, соціальну та екологічну складові розвитку венчурної структури (с. 199-222);

Сутність інших наукових результатів, які мають різний ступінь новизни полягає у такому:

- представлено понятійно-термінологічний апарат формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності, зокрема, уточнено сутність поняття «венчурний бізнес», «венчурна діяльність» (у широкому та вузькому сенсі), «розвиток венчурних структур», що дало змогу вирішити низку сутнісних, наукових і управлінських проблем та дозволило конкретизувати змістове та функціональне наповнення базових понять з метою їх однозначного тлумачення та консенсусного сприйняття (табл. 1.1, с. 44-56);

- досліджено та наведено зміст венчурної діяльності, її види, сфери, елементи венчурної структури, типологія видів венчурних структур, типологія видів венчурних інноваційних підприємств, чинники впливу, типологія чинників впливу на формування і розвиток венчурної структури, що описує процес формування та функціонування венчурної структури (с. 82-98);

- розвинуто підхід зі встановлення та оцінювання розвитку венчурної структури на основі розрахунку відстані від уявного об'єкта з оптимальними (еталонними) характеристиками з використанням засобів таксономічного аналізу

як інструменту часового і просторового рангування, що дозволяє упорядкувати сукупність багатовимірних об'єктів шляхом встановлення їх відстані від уявного об'єкта з оптимальними (еталонними) характеристиками (с. 300-308);

- розвинуто систему бізнес-аналізу венчурної діяльності в умовах активізації інноваційних перетворень національної економіки, в основу якої покладено засоби дослідження стану та передбачення майбутніх змін венчурної діяльності на основі органічного поєднання загальних методів і моделей статистичного аналізу та економетричного моделювання із спеціальними інструментами оцінювання результатів функціонування венчурної структури, що дозволяє здійснити прогнозування її розвитку в умовах обмеженої інформаційної визначеності (с. 289-299).

Отже, представлені наукові результати містять наукову новизну та вирішують основні завдання дослідження.

5. Теоретична та практична цінність положень, результатів та висновків дисертаційної роботи

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає в поглибленні теоретичних підходів формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності, зокрема представленому понятійно-термінологічному апараті формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності, зокрема, уточнено сутність поняття «венчурний бізнес», «венчурна діяльність» (у широкому та вузькому сенсі), «розвиток венчурних структур», що дало змогу вирішити низку сутнісних, наукових і управлінських проблем та дозволило конкретизувати змістове та функціональне наповнення базових понять з метою їх однозначного тлумачення та консенсусного сприйняття.

Практична цінність дисертації полягає в тому, що отримані результати досліджень у вигляді пропозицій та рекомендацій, викладені в дисертації, дає змогу суб'єктам венчурного підприємництва ефективно функціонувати та забезпечити сталий розвиток. Зокрема, модель системного оцінювання розвитку венчурної структури, в якій інтегрально відображено умови активізації інноваційної та поступальної зміни фінансової, а також комерційної сфери венчурної діяльності з урахуванням індикаторів інноваційного розвитку макроекономічної системи, що може бути покладена в основу вирішення загальнодержавних методологічних і практичних проблем щодо формування та розвитку венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності.

Окремі положення дисертації (впроваджено модель оцінювання розвитку венчурної структури, в якій інтегрально відображено умови активізації інноваційної та поступальної зміни фінансової, а також комерційної сфери венчурної діяльності з урахуванням індикаторів інноваційного розвитку макроекономічної системи, що дає змогу отримати розширену оцінку стану і спроможності її розвитку; застосовано комплексну систему показників оцінювання розвитку суб'єктів господарювання через інтегральну оцінку узгодженості розвитку, що сприятиме отриманню адекватної оцінки збалансованості розвитку господарюючої структури для природних та енергетичних ресурсів в процесі господарської діяльності з метою раціонального використання зазначених видів ресурсів; розроблена система показників, що

базується на концепції функціонування вітчизняного ринку, забезпечує досягнення інтересів сторін взаємодії, дозволяє оптимізувати вироблення, перетворення, передавання та розподілу енергії для забезпечення неперервного розвитку енергетичної галузі) використано у діяльності: Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (довідка № 04-17/13-2022/128009 від 03.08.2022 р.); Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 1-52/65 від 16.02.2023 р.); Львівської обласної ради (довідка № 02-вих-267 від 17.03.2023 р.); ТзОВ «КЕН-ПАК Яворів» Яворівської районної державної адміністрації Львівської області (довідка № 712/12 від 11.04.2023 р.); ПрАТ «Гал-ЕКСПО» (довідка № 07 від 14.03.2023 р.); ТзОВ «ЗАХІД-ФРУКТ ЛТД» (довідка № 001/2023 від 17.03.2023 р.); ТОВ «Топ Тайм» (довідка від 20.03.2023 р.); ТзОВ «ПРОММОНТАЖ «СУ-529» (довідка № 7 від 23 лютого 2023 р.); Науково-виробничого центру «Аналітичні, комп'ютерні, різносторонньо оптимізовані системи» (НВЦ «АКРОС») (довідка № 160323 від 16 березня 2023 р.); ТОВ «АМІЧІ ГРАНДЕ» (довідка від 21.12.2022 р.); ТзОВ «ФРУКТИМПЕКС.ЮЕЙ» (довідка від 15.12.2022 р.); ПАТ КУА «КАРПАТИ-ІНВЕСТ» (довідка № 67 від 25 квітня 2023 р.).

Результати дисертаційної роботи мають значний потенціал для впровадження у діяльність підприємств, державних установ та органів місцевої влади.

6. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації в опублікованих працях

За темою дисертаційної роботи теоретичні, методичні та прикладні розробки, основні положення, рекомендації та пропозиції достатньо повно викладені автором в опублікованих ним наукових працях. Авторський доробок достатньо викладений у 60 наукових працях загальним обсягом 65,88 друк. арк. (з яких особисто автору належать 37,09 друк. арк.), зокрема: 4 статті у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science; 1 публікація в матеріалах конференції, що індексована у міжнародній наукометричній базі SciVerse Scopus; 21 стаття у наукових фахових виданнях України (з них 14 одноосібно), з яких 16 – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 1 публікація у виданні, що включене до міжнародних наукометричних баз; 1 одноосібна монографія та 1 монографія у співавторстві; 28 публікацій у матеріалах конференцій; 1 підручник у співавторстві та 3 навчально-методичні видання.

Зміст опублікованих наукових праць та характер видань відповідають вимогам МОН України, пропонованим для повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. Визнаємо:

а) основні наукові результати дисертації Терлецької В.О. – висвітлено у відкритій печаті. Особистий внесок автора у колективних наукових роботах відображено у переліку публікацій, який наведено у рефераті;

б) наукові розробки, ідеї щодо використання представлених у роботі теоретико-концептуальних і методичних засад та інструментарію, загальні

наукові принципи і практичні результати апробовано та впроваджено у практику;
в) результати дисертації Терлецької В.О. оприлюднені нею до її захисту.

Отже, дисертаційна робота дисертантки є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, компіляції, плагіату та запозичень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

7. Відповідність теми дисертації профілю спеціальності

Науковий стиль дисертаційної роботи та її зміст відповідає вимогам до наукових праць на здобуття ступеня доктора наук. Зміст та результати дисертації відповідають профілю спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Терлецької В.О., доцільно звернути увагу на деякі положення, що є дискусійними, недостатньо розкритими, потребують пояснення у процесі захисту дисертації та у подальших наукових дослідженнях дисертантки.

1. У дисертаційній роботі на рис. 1.3 «Сукупність ресурсів венчурної структури для забезпечення інноваційного розвитку» виділено «часовий ресурс», проте в економічній літературі вкрай рідко вживається таке поняття, доцільно було б представити його економічну сутність.

2. Автор вживає термін «многогранна повноцінна інституція», проте не зрозуміло, що автор вкладає у зміст «повноцінна». В такому разі необхідно навести приклади повноцінних та неповноцінних інституцій.

3. На с. 174, с. 288 автор наводить різні терміни трактування поняття «розвиток венчурної структури», де дотримується одразу декількох позицій. Однак, доцільно було б притримуватися одного визначення для уникнення плутанини.

4. Відповідно до концептуальної моделі розвитку венчурної структури на прикладі КУА (рис. 2.8) автором виділено елемент «Оцінювання ризиків управління активами». Було б добре надати більш широке обґрунтування проведення оцінки ризиків управління активами венчурної структури.

5. У дисертаційній роботі досить багато інформації (с. 224-228) наведено з приводу оцінювання управлінської сфери венчурної діяльності, проте не вказано, яким саме чином автор пропонує оцінювати управлінську сферу венчурної структури в національній економіці. Доцільно було б акцентувати увагу на обраному методі.

6. Варто було б більш детально розкрити переваги розробленої двокрокової моделі формування портфелю активів суб'єктів венчурного підприємництва у порівнянні з класичною моделлю Марковіца-Шарпа.

Загалом наведені зауваження та дискусійні положення не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи та її наукову новизну.

9. Загальна оцінка дисертаційної роботи, її відповідність існуючим вимогам та висновки

Дисертація Терлецької В.О. «Формування та розвиток венчурних структур в умовах активізації інноваційної діяльності», за змістом є завершеною науковою працею, в якій одержані нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, що в сукупності є суттєвими для розвитку економічної науки. Виявлені недоліки та дискусійні положення не знижують теоретичної та прикладної значущості отриманих здобутків, що дає змогу, загалом, позитивно оцінити наукове дослідження, визнати актуальність вибору теми, високий ступінь обґрунтованості положень наукової новизни, адекватність висновків і рекомендацій.

У дисертаційній роботі матеріали та висновки кандидатської дисертації не використовувалися. Структура та оформлення реферату дисертації відповідають вимогам, встановленим Міністерством освіти і науки України. Зміст реферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи.

Таким чином, дисертаційна робота Терлецької В.О. відповідає вимогам, які ставляться до робіт на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, пп. 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р., а її автор – Терлецька Вікторія Олександрівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

професор кафедри менеджменту
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
доктор економічних наук, професор


З.В. Юринець

Підпис Юринець З.В. ЗАСВІДЧУЮ:
Учений секретар Вченої ради
Львівського національного університету
імені Івана Франка




О.С. Грабовецька